UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm LXII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96504

Visual Library

simil. supra allegatis, & ad eum ius reuocandi talem donationem spectauit, ut colligitur ex iuribus supra deductis. Et propterea sequitur, quod ad reos conuentos, & possessores, qui nullum ius in dictis rebus habent, non pertinet hoc allegare: † nam quis non pōt
31 se iuuare ex iure tertij, à quo nullum ius habet. l. loci corpus. §. competit. ff. si seruit. uendi. l. si prior. §. si simpliciter. ff. qui potio. in pigno. hab. not. in l. 2. ff. si ager vectig. uel emph. Oldr. in cons. 139. qui loquitur in casu, quo possessor, cui nullum ius competebat, uolebat se defendere ex iure tertij, à quo nullum ius habebat, uidelicet q̄ cōcessio, seu cōuentio esset nulla, & hoc latè prosequitur per plures rationes Specula. in tit. de locato. in §. nunc uerò aliqua. uersi. 66. facit id, q̄d uoluit Bal. in l. 1. in fi. uer. C. in q̄bus caus. in intergr. resti. non est necess. gl. in l. his consequenter. §. sed an. & ibi Alex. ff. famil. herciscun. ubi nemo ut possessor potest pro sui defensione ius fisci allegare, sed solus fiscus.
32 Præterea † de iure tertij nō potest opponi, q̄n ius tertij est etiam exclusiuum ipso iure agentis, tertio hoc uolente, ut per Bar. in l. 2. ff. de excepti. rei iudi. gl. in c. 1. ne sede uacan. Abb. in c. diuersis fallaciis. de cleri. coniuga. & Bal. in l. solennibus. C. de rei uendi. cum similis. sed posito, donationē in casu nostro fuisse nullā, q̄ negatur, tamen ea fuit nulla ipso do. Octauiano, & fisco uolente, ut ex prædictis apparet, ergo de hoc iure tertij, & fisci opponi non potuit, quia ius tertij nō impedit, nec de eo opponi potest, quādo illud ius tertij est conditionale, ut uoluit Bal. in l. peto. §. prediū. in fin. uerb. ff. de lega. 2. ¶ Non obstant modo allegata in contrarium, nam primum, & secunduum argumentum ex prædictis sublatum apparet. Non obstat, quòd in tali donatione non interuenit decretum, nec
33 insinuatio, quia respondetur, † quòd ex quo facta fuit ob causam remunerationis, ualuit sine decreto, & sine insinuatione. l. aquilius. ff. de donat. d. l. qui filium. ff. ubi pupil. educa. debe. c. quicunque suffragio. 12. q. 2. d. c. cæterum. cum ibi not. de dona. Præterea cum hæc donatio facta fuerit à domino, & principe ciuitatis, seu q̄ erat loco illius, & quę se pro tali exercebat, & publicè reputabatur, sequitur, quòd in contractibus ab ea gestis nō debuit aliud decretū superioris requiri, nec interuenire, cum ipsa in loco nullum ha-
34 beret superiorem: & † ideò in contractibus ipsius solum fuit necessaria solennitas iurisgentium absq; eo, quod aliter decretū alterius superioris interueniret, quia satis dicitur decretum interuenire, ex quo cōtractus fuit à domino, & principe loci celebratus per ea, quæ uoluit Bal. in l. ea lege. C. de cōdictio. ob caus. nō enim sunt sub lege, sed ipsi sibi ipsis sunt lex, secundū Paul. & facit tex. in l. pen. C. de dona. inter uir. & uxo. & ibi Bal. & idē Bal. in l. precibus. C. de impub. & aliis substit. dum dixit, quòd testamētum domini loci vim legis habet, & solennitatem testamentariam non requirit. Vlterius non insisto, quia satis ex iis, quæ dicta sunt, responsio adductis in contrarium, & aliis ēt, quę in oppositum facere viderētur, colligi pōt. Et ideò stō cū donatione facta p̄fato Ludouico, & ad fauorē do. Cæsaris eius filij cōcludendū esse arbitror. Laus Deo.

SVMMAE.

1 *Donatio facta sponsæ à sponso, seu patre sponsi eius socero, in domo ipsius soceri, tanquam facta inter uirum & uxorem, non valet, quod declaratur. num. 10. & 25.*
2 *Sponsum omnia sibi donata à sponso, vel patre sponsi, restituere sponso, vel patri tenetur, quando per factum ipsius sponsæ matrimonium nō fuit secutū. & nu. 10. 14. & 26. ubi declaratur.*
3 *Quid si per utrunque steterit, vel simul, vel successiuè, quo minus matrimonium sequatur. & nu. 14.*
4 *Mandatum nunquam præsumitur ēt ex cursu longissimi temporis.*
5 *Notificationi, seu intimationi factæ ad aliquid prohibendum non est credendum, nisi facta sit ab habente ius notificandi, & eo, cuius principaliter interesset.*
6 *Vestes, & alia ornamenta muliebria tradita, siue missa à sponso uel socero ipsi sponsæ, ut ornatior, magisque compta ad domum sponsi, vel soceri accedat, in dubio non præsumuntur donata, sed commodata, & ideò dissolutis sponsalibus, & matrimonio non sequuto sunt à sponsa sponso, vel socero restituenda: quod limitatur, & declaratur nume. 24.*
7 *Datum alicui gratia ipsius dantis non acquiritur illi, cui datum, remanet ipsius dantis.*
8 *Donationis causa quid traditum in dubio nunquam est præsumendum, quando alia causa, quàm donationis quoquomodo colligi, uel elurari potest.*
9 *Maritus tradens uxori suæ iam nuptæ uestes preciosas, & res magni pretij pro ipsius usu, non præsumitur donasse, sed ad ipsius usu. & honoris sui gratia dedisse.*
10 *Donatio sponsalitia siue à sponso, siue à socero, vel ab alio quando ualeat, & nullo casu etiam non sequuto matrimonio reuocetur, & quando secus. & num. 14.*
11 *Donatio facta sponsæ regulariter ualidior est, quàm facta uxori.*
12 *Donatio nurui, vel genero fieri quādo prohibeatur, & quando.*
13 *Donatio ante nuptias, seu sponsalitia etiam cum consensu patris facta ualet, & spe futuri matrimonij facta censetur.*
15 *Mora purgari non potest, vbicunque ipso iure committitur, & illa ius alteri ex legis dispositione fuit acquisitum.*
16 *Contraueniens post moram ab alio commissam non dicitur amplius committere.*
17 *Mora geminata purgari non potest, & ita nocet moroso, quod aduersarius postea conuentis contrauenerit, nihil esse mutandum.*
18 *Responsio qualificata, & conditionalis ad simplicem interrogationem præcedentem facta respondentem non obligat.*
19 *Responsio iracunde facta non nocet.*
20 *Intimatio, & responsio in minoribus cum auctoritate curatoris fieri debent, alias non nocent minoribus, qui in integrum restitui possunt, maximè si sint muliere.*
21 *Sponsa resolutis sponsalibus, & non sequuto matrimonio pro dotem sponsi, uel eius soceri, nec bona sibi ab ipsis donata, nec expensas ab eis factas ab ipsis restituere tenetur.*
22 *Quid de donatis sibi à consanguineis, & amicis sponsi, & sponsæ.*
23 *Sponsę donata quando sponsæ, & non sponso acquiri dicantur.*
27 *Asserenti se facere aliquid de mandato, & nomine alterius creditur, quando id asserens esset persona valde fide digna, maximè si iurisdictionem haberet.*

EPITOME.

Donationem factam sponsæ tam à sponsi à patre sponsi ipsius socero, quàm à consanguineis amicis sponsi ualere irreuocabiliter, maximè attenta qualitate rerum donatarum ipsi sponsæ soli cōuentium, necnon attentis nobilitate, dignitate, & conditiis donantium, ac ipsius sponsæ. Et resolutis sponsalibus, ac matrimonio non sequuto propter factum soceri, sponsam ad aliquam dictarum rerum donatarum restitutionem sponso, aut eius socero faciendam teneri, hic probatur.

CONSILIVM LXII.

1 Visa facti specie, uidetur, quòd † ea, quæ Illustrissimæ dominæ Dianæ Cardonæ Illustrissimo don Ferrāte patre Illustris. Cæsaris maximè in domo præfati donantis donata fuere, tanquam donata inter uirum & uxorem non ualeant. l. cum in te. C. de donation. inter uir. & uxor. quia ad donationis inualiditatem non refert, an sponsus, an uerò eius pater socer sponsæ illi donauerit. l. cum hic status. §. oratio. ff. de donationibus inter uirum & uxorem. ¶ Secundo † Illustris domina Diana fuit illa, quæ effectualiter causam dedit matrimonium per uerba de præsenti sequutum fuerit, ergo ipsa sponsa ad donatorum restitutionem compelli potest: & licet pro parte Illustriss. dic

Fo

Ferrantis aliquibus mediantibus intimatum fuerit, q̄ si ipsa illustris dom. Diana nurus ipsius esse volebat, non iret in Siciliam ad matrem, seu auiam suam, non tamē ob hoc ipse Don Ferrantes denegauit, nec eius nomine denegatum fuit, q̄ matrimonium effectum habere non deberet, immo ex dicta intimatione inferebatur, ipsum intētionem habere, q̄ matrimonium effectum sortiretur, & ut facilius, ac citius effectū haberet, volebat ipsam dominā sponsam nō debere recedere. Et cum sponsa clarè respondēdo dixerit, se velle illinc recedere, & non intendere matrimoniū illud inter se, & Illustriss. do. Cæsarem habere effectum; ite rumq; dicta sponsa interrogata illud idē geminatè replicauerit, ex cuius actus geminatione de ipsius volū tate deliberata cōstitisse dicitur, ad nota. per Bar. in l. cum simus per illū tex. C. de agric. & censi. lib. 11. Ab. in c. si cautio. extra de fid. instru. & ibi Felin. sequitur, q̄ ipsa fuit, quæ causam non contrahendi matrimonij præbuit, ergo omnia, quæ sibi à sponso, uel à patre spōsi donata fuere, ipsa sponso, vel patri suo restituere tenetur, ut est tex. magistralis in hac materia in l. cum veterum. C. de donatio. ant. nupt. ubi Salic. signanter distinguēdo, inquit, q̄ quando per factum sponsæ donatariæ matrimonium ſuquutū nō fuit tunc donata sibi à sponso restituere tenebitur per illum tex. Præterea dato, ſ q̄ per utrumq; steterit, tamen si ambo simul in eadem uoluntate concurrunt, quicquid donatum fuit, est utrinq; restituendum, arg. l. 11 diuersas C. de trāsactio. si uerò nō simul, sed successiuè concurrant in eadem uoluntate, quia modo stetit per vnum, & modo per alium, tūc ultima mora nocet, secūdum Iacob. de Rauen. arg. l. illud. ff. de peric. & commo. rei vendi. & l. mora. ff. solu. matr. & est optimus tex. in l. si seruum. §. sequitur. & ibi Bart. ff. de uerb. obligatio. & hic uidetur casus noster: nam ultimo loco ipsa Illustris domina sponsa denegauit se velle matrimonium cum Illustr. do. Cæsare inire, & quod est peius, neglecto primo sponso cū alio matrimonium contraxit, propter quod constare dicitur de expressa contrauentione, & deliberata mente ipsius, quòd noluerit matrimonium primum habere effectum, arg. tex. in c. si inter virum. in fin. extra de sponsalibus. & l. fi. C. eod. tit. ergo sponsa absq; dubio tenetur oīa sibi à patre sponsi elargita restituere, ne cum dedecore, & dāno sponsi, patrisq; illius locupletari velle diceretur.

¶ Rursus uidetur dicendum, q̄ Illust. do. Dianæ dum taxat sit imputandum, & nulla culpa sponso, seu eius patri possit imputari, q̄n illis, qui pro parte Don Ferrantis spōsæ intimasse, ut supra, asserunt, non debuit fides præstari, nec illis de iure credi, & ea minus Don Ferrāti, seu eius filio sponso nocere potuerūt, tum q̄a non constitit illos protestātes à Don Ferrante mandatum habuisse, nec præsumendum est illud habuisse, cū † mandatum nunquam præsumatur ēt ex curſu longissimi tēporis, ad tradita per scribētes, maximè Alex. in l. sciendum. ff. de verb. obliga. & in c. sicut. ubi Feli. extra de re iudica. tum quia † notificationi ad aliquid prohibendum non est credendum, nisi facta fuerit ab eo, qui ius notificandi haberet, & cuius principaliter interesset, ut ex uerbis. Bar. & Alex. in apostill. colligitur. in l. item ueniunt. §. petitum. ff. de petitio. hæredi. per Bart. in l. non solum. §. morte. ff. de noui ope. nunc. Iacob. tutor. ff. de minorib. & Inno. in c. inquisitionis. de sentēt. excōmunica. imputandum est ergo Illust. do. Dianæ, quæ ad notificationē nō habētium mandatū, & quorum principaliter nō intererat, negauit se velle matrimoniū contrahere. Et propterea ex quo ipsa causam dedit separationi spōsaliorum, & q̄ nō fuerit sequutū matrimoniū, iure cogi debet ad restituendū oia, quæ sibi contēplatione sponsaliorū à patre sponsi data fuerunt, quia cessante causa dationis debet & ipsa datio, seu donatio cessare. d. l. cum veterum, c. cum cessante. de appella. & l. adigere. §. quis. ff. de iur. patr.

6 ¶ Vlterius cōsiderandum est, † q̄ don Ferrantes, quādo prima, & secūda vice inuitauit Illustriss. do. Dianā, vt ad domum sponsi veniret, ipse quam plures vestes, & ornamēta muliebria emit, quæ ad eam misit, ergo in dubio præsumēdum nō est, q̄ illa voluerit donare, sed id fecisse, quò honestius culta ad eum deduceret, & magis comptè ad domū illius accederet, & ideò id omne ab ipsa sponsa don Ferranti restituendum est, tanquam cōmodatum, non aūt tanquam donatum, scribentes communiter in l. pen. ff. solu. mat. & Bar. p illum tex. in l. si vt certo. §. interdum. vbi casus. ff. com
7 moda. † quoties enim aliquid traditur alicui gratia tradentis, id non acquiritur illi, cui traditur, sed remanet ipsius tradentis. Bal. in d. l. cum in te. in 2. col. C. de dona. ant. nupt. arg. d. l. si ut certo. §. interdum. Bart. in l. 1. §. nec castrense. ff. de colla. bono. cum aliis pluribus, quæ allegari possent: & hanc sententiam optimis rationibus comprobauit Petr. de Anch. in consi. 181.
8 in prædicto dubio & c. † nam quando alia coniectura, quam donationis fieri potest, in dubio si non fuerit facta traditio ex causa donationis expressè, sed simpliciter, non debet præsumi facta ex causa donationis, sed ex qualibet alia, quæ quoquo mō coniecturari posset. l. cū de indebito. ff. de probatio. l. campanus. ff. de oper. libert. l. si cum aurum. ff. de solutio. sed q̄n socer iocalia, & vestes preciosas ad sponsam filij mittit, potest præsumi cōiectura, q̄ hoc fecerit, vt honestius, & magis comptè ad eum accedat, & ut pro honore suo, & familiæ suæ ornata incedat. d. §. interdū. l. mortis suæ causa. §. 1. ff. de donatio. iuter vir. & vxor. l. id vestimētum. ff. de pecul. Bart. Imol. Alex. Bald. & Ange. in d. l. pen. §. 1. ff. solut. matrimo. per illum text. ergo non sequuto matrimonio id omne sponso, seu socero est restituendum in eo statu, in quo tunc reperitur: ex quo infertur, q̄ si vestimenta cōsumpta essent, restitui nō
9 deberent, vel, ut attrita, & consumpta sunt, reddenda sunt per illum textum. Præterea † si iam nuptæ mulieri maritus vestes preciosas, & iocalia magni pretij pro vsu ipsius tradiderit, non debet præsumi donatio, sed pro vsu ipsius, & honoris mariti gratia traditio. Bar. & ibi Bal. in l. in his. ff. solu. matrimo. ergo idem similiter dicendum est in sponsa etiam ad domum sponsi traducta, nisi expressè actum esset, quod donandi animo id sit factum: & hoc modo intelligātur ea, quæ habentur in titulo. C. de donatio. ante nupt. & secundū hanc opinionem consuluit do. Ioan. de Canamonte, cuius auctoritas tempestate sua magna fuit in vrbe, ut attestatur Pet. de Anch. in d. consi. 181. ¶ Sed pro enucleatione dubiorum propositorum scribentes distinguunt, plura capita considerando, quia, ut inquit Roma. in consi. 146. ista quæstio quāuis vulgaris sit,
10 tñ altam exposcit indaginem, † q̄ aut donatio sponsalitia est facta ex mera liberalitate, hoc expresso, q̄ nullo casu ad donantem reuertatur, & tunc donatio hoc modo facta nullo casu reuocatur, siue interuenerit oſculum, siue non, & siue steterit per recipientem, siue p casum, ut in l. 1. ff. de donatio. Salicc. in d. l. cum veterum. aut donatio est simpliciter facta, nihil aliud dicendo, & cū fuerit facta expressè sub nomine donationis, hodie præsumitur ob causam futuri matrimonij, ut in d. l. cū veterum. & ibi gl. & not. p gl. in l. 1. §. fi. ff. de donatio. & tūc si donatio sponsæ à matre spōsi, vel à spōso de reb⁹ matris facta fuerit, irreuocabiliter valebit, siue matrimoniū casu, aut facto spōsi, uel sponsæ nō sit sequutū, ut optimè probat in l. si mater. & l. si cō sentiēte. C. de don. ant. nup. nō cauillādo: idē ius erit, q̄n pater spōsi illius spōsæ donauerit, nā firma dicet,

licet

licet matrimonium quomodocunque sequutum nō fuerit,& consequenter etiam si culpa sponsę,ut ex generalitate tex. in l.si filiæ. C. eod. titu. infertur, cuius uerba uerificari possunt in casu premisso,quod suadetur ex tex.in l.cum hic status.§.oratio. ff. de donatio. inter uirum,& uxorem,ubi si ualet donatio facta à socero uxori filii eo modo,quo facta esset ab ipso marito,ergo magis ualebit,si à socero spōsæ filii facta fue
11 rit, † cum regulariter ualidior sit donatio facta sponsæ,quàm uxori,ut per totum C.de donatio.ante nuptias,& de donat.inter uirum,& uxorem. & hanc opinionem in indiuiduo sequitur gl.in uer. sponsos in l. ut liberis.C.de collatio. vt etiam declarat Alexā. in l. sed & si plures.§.in arrogato.in 3.colum.uersic. puto quod gl.ff.de uulg.& pupilla. substi. Nec his refragatur d.l. ueterum.C.de donat. ante nupt. quia non loquitur,quando pater sponsi, seu sponsæ ante nuptias donasset,sed quando sponsus sponsæ, & ècontra etiā cum consensu parentum deinde facto sponsi,uel spōsæ,aut facto suorum parentum matrimonium sequutum non fuerit.Nō obstat tex.in l.3.§.socrui. ff.de donatio inter uirum,& uxorem.& gl.in l.si mater.C.de donat.ante nuptias.& in d.l.cum hic status.§. oratio. & l.si te in uacuam.C.de donat.inter uirum,& uxorē.
12 quia † illa iura, quæ prohibent donationem fieri nurui,uel genero,loquūtur in donatione, quę fieret durante matrimonio inter uirum, & uxorem, non aūt in donatione ante nuptias, quia prima est prohibita ratione,de qua in l.1.ff.de donati.inter uirum, & vxorem.secunda autem regulariter est permissa,ut C. de donatio.ante nuptias per totum.& in authen.ut sponsalit.largi.in prin.quę omnia sunt benè notanda,quoniā per illa determinatur quęstio in casu occurrenti.
13 at †si donatio ante nuptias,seu sponsalitia largitas inter ipsos sponsos facta esset etiam cum consensu suorum patentum,ualeret, & censeretur facta spe futuri matrimonii,& hoc est,quod introduxit de nouo tex.
14 in d.l.cum veterum in prin. ¶ Vtrum autē † donatio simpliciter facta,ut supra, irreuocabiliter facta cēseatur,considerandum est,ꝙ aut per casum mortis spōsi non fuit sequutum matrimonium,& tunc si spōsus sponsam osculatus fuerit, donatio pro parte dimidia sponso restitui debebit,& pro alia dimidia sponsæ dicetur acquisita,sin uerò osculū non interuenerit, tūc siue per obitum sponsi,siue sponsæ matrimoniū effectū non habuerit, tota donatio à sponso sponsę facta reuocata dicetur:sed si sponsa spōso ante nuptias donauerit,quod rarò accidit, tunc siue morte sponsi,siue sponsæ matrimonium non sit sequutum,& siue osculum inter eos interuenerit, siue non, omni donatione infirmata ad donatricem sponsam,aut ad hæredes eius redibit,ut hæc omnia probantur in l.si à spōso. C.de donatio.ante nuptias. aūt verò stante huiusmodi sponsalitia largitate,matrimonium suum non habuit implementum propter factum donantis tantum;& tunc ipse in totum donatis rebus priuatus dicetur, immò si ex rebus donatis aliquid recepisset,id donatarię restituere cogetur.d.l.cum ueterum.uersi. si quidem.Sin autem matrimonium sequutū nō fuerit solo facto donatarii,seu donatariæ,& tūc restituit, quodcunque recepit.d.l.cum ueterū.ibi,quod si sponsa &c.& hi duo ultimi casus casui nostro minimè cōueniunt:si uerò facto,& culpa utriusque sponsi uideli cet, & sponsæ, aut suorum parentum,ut quia mutuo consensu à sponsalibus cōcorditer recesserint, & tūc resolutis sponsalibus consensu utriusque partis,resoluuntur etiam omnia, quę facta fuerunt causa illius futuri matrimonii, & consequenter omnis sponsalitia largitas hinc inde facta, argumento l. si diuersas. C.de trāsact.& l.2.iūcta l.itē qd dictū.ff.de ī diē adiec. l.1.ff.de lege cōmisso.Item semp in pari cā ponenda est illa causa,quæ nocet recipiēti.l. cum ita de la.2.ff.de condit.& demonst. & hic etiam nō uidetur propriè casus noster,sed iste sequens,uidelicet,quando facto,& culpa utriusq; non simultanea matrimonium effectūnon habuit,quia simul in eadē uolūte non concurrunt,nec concordes sunt,sed potius inter se successiuè sunt discordes, ut quia modo uult & modo alius causam dederit,ob quam matrimonium contrahi impeditū fuerit, & in hoc casu diuersæ sententię:nam Iac.de Raue. dixit ultimam opinionem ee ere.arg.d.l.si seruum.§.sequitur.ff.de uerb.oblig. lud.ff.de peric.& cōmo. rei uend. & l.semel mota solu.matrim.Salic.uerò in d.l.cum ueterū.cuius sententiam in puncto iuris ueriorē esse existimo,inter ꝙ quamprimum alter ex sponsis prior dederit fidem propter quam cœptum fuit recedi à sponsalibus spe futuri matrimonij, ipso iure alteri dicitur instare spōsalitia largitate actiuè, uel passiuè acquisitū & exequutio ex iuris dispositione cēsetur statim facta ut in d.l.cum ueterum:& iō primus,qui cœpit contra uenire,moram purgari non poterit, & ꝫ illum lucrari debuit aut utilē rei uēdicationē,si quid de rebus donatis penes ipsū fuerit,aut ius retinēdi res traditas inter
15 cabiliter aduersario puta sponsæ competere,† quia cūq; ipso iure cōmittitur mora, & ex illa alterius legis dispositione acquisitum fuit,tunc illa mora purgari non pōt,nam quando mora ipso iure ex lege dispositione committitur,tunc purgatio denegatur per gl.ī c.mora.de reg.iur.in 6.& expresse per Bar. l.insulā.in 4.q.& ibi Alex.col.11.in 8.limitatione plenius in 11.limitatione.ff. de uerb. oblig. Salic. repet.d.l.semel mora. & est opinio magis recepta
16 attestatur Alex.in d.l. insulam.quo sit, † ut si post moram ipso iure commissō aduersarius ꝫuenerit, dicitur in mora incidere, quia prima mora,quę purgari non pōt,est solum consideranda. argu.l.cū ponas.la 2.C.de pact.l.si quis maior.C.de transact. ī casu occurrēti pater spōsi fuit primꝰ,qui dedit cū ne matrimonium effectum sortiretur,& non solūmel,sed sępius, ut in facti specie mihi exhibita ponitur,ergo hęc mora illi adeò nocuit,qđ nō pōt ferri aliquo modo p Illust.D.Dianam stetisse,tum prima mora, quę ipso iure cōmissa fuit,purgari
17 potuit, tū quia † mora ab eodē sępius reiterata nocet morosō,ꝙ aduersario ex post facto nihil imputari pōt,si ꝫuenerit cōuētis,quia mora geminata purgari non pōt,Rom.quē sequitur Alexā. in d.l. insulā. tū qa ipso iure ex parte spōsi mora cōmissa fuit quę proximè dicta fuere.d.l. cū proponas.la 2.C.de pact. nā licet Illust.Do.Diana,dū esset Placētiæ, literas Illustr.Dō Ferrantē dedisset,ꝙ ipsa ad matrē,seu suam,quę in Sicilia erat,redire uolebat, tamē ob conuētis,& promissis ꝫuenisse dici nō potuit,ex conuētum prius fuit tēpore,quo sponsalia contracta fuerant,quod ipsa apud auū,& eo mortuo apud matrē interim , antequā matrimoniū p uerba de presenti cōtraheretur,residere deberet: & propterea nullam iustam causam habuit Don Ferrātes intimandi,& protestandi prefatę Do.Dianę,ꝙ nullatenus tēdebat,ipsam Dom.Dianam à Partibus Placētiæ cedere,nec illhinc abire, & ad Siciliam iret finito tempore , aliàs ipse non intendebat dictam D. Dianā nuru hr̄e , prout illucusq; illam pro nuru, & filiata buit , tenuit , & tractauit : quam intimationē reiterari fecit,& quātis ipsa Do.Diana dictis intimationibus respondere se omnino uelle ad Siciliā arripere,& non intēdere matrimonium in ipsa Illust.Dom.Cæsarem effectum habere,tamen

hoc proposito simpliciter se nō firmauit, sed cōditionaliter, nisi de iure teneretur, & nisi in casu quo ipsa à dictis ipsi filibus recederet, ad dānū aliquod, & interesse occasione p̄missa nō cōueniretur, seu p̄ueniri nō posset. Hic ergo sermo conditionalis nihil in esse potuit. l. si quis fundū. in fi. ff. de p̄hen. emp. Bart. in l. 1. ff. de condi. & dem. Ac etiā qa † qñ p̄cedit interrogatio simplex, & sequitur responsio qualificata, & cōditionalis, illa responsio nō obligat respōdentē, cū nō censeatur responsio ad l. 1. §. siquis simpliciter. ubi casus, & ibi Bart. & alij. ff. de verb. oblig. ¶ Rursus dici pōt, † q cum D. Diana ex protestationibus eidem factis, & eo modo, quo factæ fuerunt, ad iracundiā fuerit irritata, & in respondēdo, ut supra, calore iracūdiæ mota fuerit, id circo responsio illa sibi nocere non potuit. l. quid calore. ff. de reg. iur. Præterea † ex quo D. Diana tēpore intimationis, & responsionis erat minor, dictæ intimationes, & responsiones fieri debuerunt auctoritate curatoris sui ad effectū, ut possent sibi nocere, sed auctoritas curatoris sui ad hoc non interuenit, & ex illa potuit sibi præiudicium graue inferri, ergo potuit in integrū restitui. l. 1. l. prætor ait. & per totū ff. de mino. & maximè attenta qualitate sexus, qui solet mulieres excusare, ut in l. error. ff. de iur. & fact. ignor. cum alijs. Itaq; videtur ex p̄missis concludendū, q̄ illa, quæ ab Illustriss. don Ferrante patre illust. D. Cæsaris sponsi donata fuerunt D. Dianæ sponsæ, fuerint ipsi irreuocabiliter acquisita. ¶ Quo uerò ad illa, quæ ab alijs personis, & à consanguineis sponsi ipsi D. Dianæ clarissimæ fuerunt, num sint sponso restituenda, an uerò ipsi D. Dianæ perfectè acquisita, similiter oīa illa, quæ Illust. Don Ferrantes expendit in eundo, & in redeundo, quando bis Illust. D. Diana ad domū spōsi 1 retendit, an teneatur ipsa don Ferrāti restituere, quo ad hoc ultimum, † idem vī dicendū, quod supra de rebus donatis conclusum fuit, quia si Illust. D. Diana donata restituere non tenetur, ergo nec sumptus itineris, & alia, quæ incidenter, & in consequētiam, seu accessoriè facta fuere, cum illa don Ferrantes sua mera uoluntate, & honoris sui gratia fecerit, non autem de uoluntate dictæ D. Dianæ, & præsertim cum ipsa ex dictis sumptibus nihil lucrata fuerit, nec locupletior redita, ac etiā maximè cū ipsa minor 25. annis 25
fuerit, argum. l. vnicę. C. de reputatio. quæ non fiunt in iud. l. utile. in fi. de minor. ¶ Quo uerò † ad donata à consanguineis, & amicis don Ferrātis, & ipsius sponsi, cū cōtēplatione spōsi, & ob matrimoniū subsequutū donata dicātur, videtur q̄ separatis sponsalibus debeant pertinere ad ipsum spōsum, cuius contemplatione data censentur, ut uoluit Bald. in l. cū te. in 2. col. vers. mō hic occurrit. circa fi. illius vers. C. de donatio. ant. nup. & fuit originalis theorica Bart. in l. sed si plures. §. in arrogato. in fi. ver. ff. de vulg. & pup. Sed hoc non obstante, licet hæc uideantur data contemplatione sponsaliorū, tamen illa fuerunt irreuocabiliter D. Dianæ acquisita sine spe, q̄ Don Ferrātes illa potuerit ex aliqua causa recuperare, ut probari vī ex ijs, quæ uoluit Alex. in additio. ad Bart. in d. l. sed si plures. §. in arrogato. & in terminis hoc uoluit Bal. in cons. 215. In Christi nomine super quo puncto. in 2. dubio, lib. 4. ubi reprobata Bart. distin. in d. §. in arrogato. uerius dicit esse, q̄ donata, quæ nō à sponso, sed aliunde proueniunt, non dicūtur sponso acquiri, sed spōsæ. per text. in l. si mater uestra. C. de donatio. ant. nup. qui loquitur de donatis à matre spōsi ipsi spōsæ, ergo idē, si à patre sponsi data essent, quia idem iuris est, ut supra demōstratum fuit, & sensit Bal. in d. cons. 3
¶ Præterea † quando donata sponsæ dñr conuenire personæ ipsius spōsæ, & nō spōsi, ut sunt mitrę, uestes muliebres, & hmōi rerum genera, tunc sponsæ dñr acquiri, & nō sponso, ut uoluit Ang. in d. §. in arrogato. & faciunt ea, quæ dicūtur de rebus donatis ambasciatoribus, vt si cōueniunt ipsis, & nō ciuitati, ipsis ac quirūtur, aliàs secus, ad tradita etiā per Angel. ibi, & per Alex. & alios cōiter in l. pen. §. 1. ff. sol. mat. Hanc candē opinionē amplexus fuit Raphael in d. §. 1 arrogato. & Bart. in cons. incip. ser Ioānes ser Matthæi, ubi respondet tex. in d. §. in arrogato. & Ange. in l. ut liberis. C. de collatio. & ibi Roma. Salic. in l. nec inter. C. de dona. int. uir. & uxo. & in l. si donare. §. 1. ff. eod. tit. & optimè probatur in l. si seruus cōmunis. & in l. cū hic status. §. oratio. cum sequen. ff. de dona. int. uir. & uxo. & licet plures fuerint, qui opinionē Bar. in d. §. in arrogato. sequuti fuerunt, tamen crebrior sententia contra Bar. esse uidetur, & Alex. in d. §. in arrogato. fatetur hunc articulum contra Bar. esse satis dubium: & pro nunc videtur, q̄ attenta qualitate rerum sponsæ datarum, quæ conueniebant sponsę, & non sponso, ac etiam attēta qualitate personarū donantium, quæ erant nobilissimæ, & Illustres, & qualitate spōsæ, quæ est de genere Illustrium, concludēdum vī, q̄ etiā simpliciter data sponsæ censeantur donata, ut essent ipsius sponsæ, ut uoluit Alex. in l. 3. in fin. in apostil. ad Bart. ff. de mun. & hon. arg. l. si filię. ff. de leg. 2. & in l. 24
si filius. ff. de don. ¶ Ex quibus tollitur illud, † quod ex aduerso dicebatur, q̄ cum ipsi dominæ sponsæ simpliciter data fuerint, nec esset dictum ex causa donationis, potius censerētur data ex causa cōmodati per textū, & ibi Bart. in l. si ut certo. §. interdū. ff. cōmod. nam illud non procedit, quando aliqua bona conuenientia, & apta sponsæ data essent à uiris ditissimis, & magnę cōditionis, & sponsa etiā de genere nobiliū, & illustriū esset. ¶ Multis alijs supra ex aduerso contra præfatam Illustrē D. Dianam allegatis colligitur, & infertur responsio ex distinctione, quam supra fecimus, ut cuilibet rectè intuenti cōstare pōt. ¶ Aliquibus alijs etiam specialiter accōmodabo responsum, & præsertim, dum dicebatur, aliquas ex dictis donationibus fuisse inualidas, tanquā inter uirum, & uxorem cōtractas, illas uidelicet, quę D. Dianę in domo sponsi, seu Don Ferrantis soceri factę fuerunt, per textum in l. cum in te. & ibi Bal. & Salic. & alij. C. de don. 25
ante nupt. Nam respondendo dico, † illum textum loqui, quando in domo sua sponsus sponsæ ad suam domum traductæ donasset, ipsis ambobus puberibus existētibus, & sic tales essent, q̄ inter ipsos matrimonium per uerba de præsenti existere poterat, alioquin ibi non potuisset dici, seu præsumi donatio prohibita inter uirū, & uxorem, & hoc modo debet intelligi ille tex. ueluti etiā est de mente scribentium ibi, sed eo tēpore, quo D. Diana traducta fuit ad domū soceri, & ibi dictę donationes factę fuerunt, Illustriss. dominus Cæsar sponsus erat impubes, & minor 14. anno. & forte minor 13. igitur ille tex. non meretur allegari, quia non poterat præsumi donationē inter eum, & dictā D. Dianā celebratā fuisse, ut per totū C. & ff. de don. inter ui. & uxo. ¶ Secundū motiuum non aduersatur, primo quia Illust. D. Diana nō fuit illa, quæ prius dederit causam, ne matrimoniū per uerba de præsenti fuerit postea celebratū, sed ipse Don Ferrantes socer, ut latius ex supra dictis constat, ergo ex dispositione d. l. cū ueterū. ipsa D. Diana est donationes sibi factas 26
lucrata. Secundo † respōdeo, q̄ irreuocabiliter data à Don Ferrante patre, uel à matre sponsi dicuntur ipsi D. Dianæ acquisita, quia & si donatio facta inter sponsum, & sponsam subiaceat dispositioni d. l. cum ueterum, & distinctioni Salic. & aliorū ibi, nō tamen illa donatio, quæ sponsę à matre, uel etiam à patre sponsi facta reperitur, ut supra fuit ostensum. Et ex his cessat aliud, quod pro parte Don Ferrātis soceri dici poterat,

rat,q; de eius mãdato illa intimatio, seu protestatio eius noïe D.Dianæ facta nõ fuerat,cũ de tali mãdato nõ cõstet,& ideò D.Diana illi credere nõ debuit, nã hoc fortè procederet,qñ principaliter uis, aut fundamentũ fieret in querẽdo, quis prius fuerit ille, qui causam dederit,quare matrimoniũ nõ sit sequutum. Secundo rñdeo,hoc pro parte Don Ferrãtis nõ negari.

27 Tertio dico;† q; si faciens actum asserat se illum facere de mandato,& noïe alterius nõ p̃sumitur pro mãdato illo,nisi asserens habere mãdatũ, & id facere de cõmissione alterius,fuisset persona ualde fide digna. & maximè si iurisdictionẽ haberet,ut p Bart.& Alex. ibi in apostil.in l.qui feudũ.in fi.ff.p empt.& idẽ not. Bal.in l.1.C.de reb.alien.non alienan.Feli.in c.sicut. in 19.col.uersi.sexto aduerte.extra de re iudic.qui ad hoc plures allegat,& Abb. in consi.94.lib.2.sed illi,q asseruerũt se de mãdato Don Ferrãtis intimasse,erãt, & sunt personæ nobilissimæ,& fide dignæ,ergo &c.

¶ Tertio motiuo fuit supra rñsum,ga(ut iam dixi) attenta qualitate dantiũ,& ipsius D.Dianæ, q̃ sunt personæ nobilissimæ,& ditissimæ, ac attẽta cõsuetũdine cõmuni,qua solitũ,& consuetũ est,maximè inter nobiles sp̃ōsos fieri donationes sp̃ōsalitias, in dubio p̃sumendũ est data fuisse ex cã donationis ante nuptias, ut per Alex.in apostil.ad Bar.ĩ l.3.in fi.ff.de munerib. & honor.& Bal.in l.2.in j.q.C.de iur.dot.cũ similib.& hæc sufficiãt pro aliquali informatione p̃ntis causæ.

SVMMAE.

1 *Donatio an,& quando per subsequentem legitimationem filij donatoris reuocetur,& quando non.*

2 *Dec. in consil.365.& Soci.in cõs.226.lib.2.*] *volentes donationẽ per legitimationẽ filij subsequentem reuocari declarantur,& in quo casu loquantur.*

3 *Donatio facta sub conditione expressa, si liberos non habuerit,& donatio facta simpliciter, habens tamen in se tacitè illam conditionem,differunt.*

4 *Ius in re est efficacius,& difficilius aufertur,quàm ius ad rem.*

5 *Doctorum, et scribentium verba non sunt interpretanda,sicut uerba iurisconsulti.*

6 *Donationem reuocari per querelam inofficiosæ donationis, & ex beneficio l.si unquam.C.de reuocan.donatio.differunt.*

7 *Legitimari aliquem debet tanquam impossibile,seu difficile,& ut quidam casus fortuitus iudicari.*

8 *L.si unquam.C.de reuocan.donatio.locum habet solum in ueris filijs,& non in alijs,qui iuris censura filij habentur,ut est monasterium,quod donator ingressus fuisset.*

9 *Filius legitimatus facit deficere fideicommissum sub conditione,si sine liberis decesserit,sed non facit donationem reuocari,et quæ sit ratio differentiæ.*

10 *Liberorũ,seu filiorũ appellatione ob dignitatem,& nobilitatẽ proferentis,& disponentis,qui de illis mẽtionẽ facit,naturales,uel spurij legitimati in dubio non comprehenduntur;& nu.24.*

11 *Imperator dignior est,& nobilior qualibet creatura. L.si unquam.C.de reuoc.don.non intelligitur de filijs,seu liberis legitimatis,& nu.13.*

12 *Idem est de canone disponente propter filios susceptos donationem reuocandam esse, & nu.24.*

13 *L.si unquam.C.de reuocan.donatio.est exorbitans à regulis iuris.*

14 *Liberi propriè dicuntur liberi legitimi,& naturales.*

15 *In exorbitantibus uerba sunt propriè intelligenda,maximè quando de præiudicio alterius,& iuris tam quæsiti agitur.*

16 *Liberorum significatio latior est, quàm filiorum nomen.*

17 *Filiorũ appellatione ueri,& legitimi filij continentur, non autem naturales,nec legitimati,nisi aliter expressè constet.*

18 *Naturales appellatione liberorum,seu filiorum in legis dispositione non continentur,maximè in exorbitantibus,& nu.24.*

19 *Legis dispositio qualibet est stricti iuris,& uerba à lege simpliciter prolata sunt strictè intelligenda.*

20 *L.si unquam.C.de reuocan. donatio. in qua donatione locum habeat,& num.21.*

22 *Donatio ob causam, & correspectiuè facta non dicitur donatio.*

23 *Donatio ob causam de futuro nõ reuocatur propter liberos natos,& susceptos,& quid de donatione ob cãm de*

25 *Legitimati licet uerè legitimi sint,non tamen legitimè nati.*

26 *Testamentum magis,quàm donatio,uel saltem pariter priuilegiatum est posthumi annullatur.*

27 *Testamentum per legitimationem filij spurij non annullatur post legitimationem testator in illo perseueravit.*

28 *In donatione facta ob causam de futuro, siue de præterito, est uicissitudinaria,necessaria non est insinuatio à iure remissa, uel à statuto in donationibus requisita,nec in ea statuto donatione simpliciter loquens locum habet.*

29 *Insinuationi in donatione pura, & simplici non potest renunciari.*

30 *Sed cum iuramento specialiter præstito renunciari potest statuto specialiter in hoc casu disponente,quod omnino interuenire insinuatio,nu.32.*

31 *Statutum in dubio nunquam locum habet in casu iurato.*

33 *Laici nec de causa iuramenti cognoscere,nec super illo tollere suas statuere possunt.*

34 *Statuere,& iurisdictionem exercere conuertuntur.*

EPITOME.

Donationem per filium naturalem posteriorem susceptũ,& legitimatũ nõ reuocari, hic demonstratur & de dispositione.l.si unquã.C.de reuocan.donat. quibus filijs,& in qua donatione locũ habeat, &c.

CASVS CONSILII.

Ieronymvs *habens bona paterna, & materna cõmunia inter ipsum, & Ludouicum ac Franciscum eius fratres,partem bonorum ad ipsum spectantem præfatis fratribus inter uiuos, & irreuocabiliter propriet. ta,& alias causas in instrumento donationis expressas cum iuramento donauit,cum pacto constituti de precario dendo, & cum alijs clausulis ad corroborationem donationis,ut fieri solet,appositis:qua donatione ipsi donatarij bona prædicta donata tenuerunt, & derunt,ac ex illis fructus per plures, et plures annos ceperunt,sciente,& non contradicente,immò presente dicto Hieronymo; qui post donationẽ factam (ut asseritur) filiũ naturalem ex quadã fanticella susceptum illumq; tanquam filiũ tractauit,& nominauit, & ut dicitur,illum ab habente potestatem legitimandi petrauit in forma (ut asseritur) latissima: quam legitimatione dicti filij naturalis præsupposita, de qua dubitari contingit,& præcipuè,an per huiusmodi legitimationem donatio supradicta ex dispositione l. quam.C.de reuocan.donatio.reuocata censeantur.*

CONSILIVM LXIII.

Cvm in articulo ꝓposito, & ex præmissis themate elicito legũ professores in diuersis sententijs esse reperiantur,& ego, non fauorem donatariorũ cõsulere requirerem, fui,à ueritate deuiare nõ intendã,quæ ut plurimum quoad uim iudicãdi,& consulendi in cõsectorũ sententijs consistere dicitur, ut Io.Andreas, nonistæ alij in c.1.extra de constitutione attentas nõ ab re erit in præsenti difficultate cõem opinionem ut illi adhærere ualeam,perquirere, & eam dein

1 gumentis,& iuribus conualidare.Et† q; donatio subsequentem legitimationem filij donatoris reuocata habeatur, expressè uoluit insignis præceptor meus Senensis in suo eleganti cõsil.226. quatuor sentis consultationis. in 2.vol.qui ualidis corroborationibus,ut ibi per eum, vimq; argumẽtorũ

Salic